

Viliam Karas
minister spravodlivosti
Slovenskej republiky

Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky Hlavné námestie 8, 814 22 Bratislava -I-	
17-05-2023	
Číslo spisu:	Číslo záznamu: 7073/2023
Prílohy: 4	Vybavuje: L

Bratislava 12. máj 2023

Číslo: 09591/2023/130

Vážený pán predseda,

dovoľte mi, aby som sa na Vás týmto otvoreným listom obrátil v súvislosti s plánovaným 5. zasadnutím Súdnej rady Slovenskej republiky k bodu „Ľudské zdroje v rezorte spravodlivosti – stav a perspektívy“. Ide o tému, o ktorej sme mali možnosť opakovane spolu diskutovať a zároveň spoločne vnímať jej naliehavosť. Nadväzujem tiež na závery nedávneho okrúhleho stola predstaviteľov slovenskej justície, ktorý bol organizovaný pri príležitosti výročia prijatia zákona o advokácii, kde sa všetci prítomní zhodli, že otázka ľudských zdrojov je v súdnictve kľúčovou.

O vážnych problémoch v oblasti rozvoja kvality ľudských zdrojov v súdnictve sa latentne diskutuje už dlhší čas. Doposiaľ však išlo skôr o všeobecne formulované kritické závery a rámcovo pomenované negatívne trendy, a to bez toho, aby táto téma dostala zaslúženú pozornosť a prioritu. Zo všetkých poznatkov a skúseností nadobudnutých počas môjho pôsobenia v pozícii ministra som hlboko presvedčený o tom, že táto téma musí získať v súdnictve absolútnu prioritu. To bol aj dôvod, prečo sme sa spoločne zhodli na otvorení tohto bodu priamo na verejnom rokovaní Súdnej rady SR. Keďže môj mandát na ministerstve končí, dovoľte mi, aby som k uvedenej téme adresoval niekoľko myšlienok aspoň formou tohto listu.

Ako viete, bezprostredným dôvodom tohto listu sú alarmujúce výsledky správy Justičnej akadémie SR, z ktorej vyplývajú viac ako znepokojivé závery o stave prípravy a výberov nových sudcov. To, čo sme si dlhšie medzi sebou hovorili, dnes žiaľ potvrdzujú dáta.

Správa Justičnej akadémie SR o.i. naplno odhalila priepastný rozdiel medzi úspešnosťou právnych čakaťelov prokuratúry a vyššími súdnymi úradníkmi. Dáta potvrdzujú, že v rámci súdnictva príprava na budúce povolanie sudcu de facto nefunguje. Toto je vážnou prekážkou akéhokoľvek zlepšovania stavu súdnictva.

Doterajšie reformy v súdnictve sa zameriavali na organizáciu súdnictva, technické aspekty výberových konaní, komplikované (a málo výpovedné) hodnotenie sudcov, posilňovanie transparentnosti, ale aj celú oblasť (nie práve optimálnej) elektronizácie súdnictva. Nakoniec aj najnovšia reforma, tzv. nová

súdna mapa, primárne rieši organizáciu práce, budovy, techniku... Ale podstata, teda rozvoj kvality ľudských zdrojov v justícii, ostala v úzadí.

Nazdávam sa, že skutočný problém súdnictva sa opakovane snažíme riešiť náplastami v podobe formálno-technických úprav. Zmenami súdnych obvodov, preformalizovanými výberovými konaniami. No chýba potrebný dôraz na riadnu prípravu a vzdelávanie budúcich sudcov. Vnímam deficit normálneho a funkčného systému vzdelávania administratívnych zamestnancov, súdnych tajomníkov a vyšších súdnych úradníkov. A chýba aj potrebný systém povinného ďalšieho vzdelávania sudcov.

Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby Súdna rada SR iniciovala diskusiu v rámci rezortu spravodlivosti so súdnou mocou o možnostiach riešenia naliehavej situácie v oblasti ľudských zdrojov justície. Za seba mi dovoľte na tomto mieste pomenovať niektoré oblasti úvah, ktoré by mali mať podľa môjho názoru prioritu:

- Čo najskoršie vytvorenie stabilného inštitútu prípravy na povolanie sudcu, a odstránenie nelogického stavu, keď súdnictvo je síce najdôležitejšou, ale v podstate jedinou justičnou oblasťou, kde takáto systematická príprava na povolanie chýba. V tomto je potrebné čerpať zo skúsenosti napríklad vo výchove právnych čakaťov prokuratúry či advokátskych koncipientov.
- Zásadne prehodnotiť ideové a organizačné východiská výberových konaní. Výberové konania musia byť v omnoho väčšej miere zamerané na rozmer práva ako umenia dobra a spravodlivosti, na osobnú integritu uchádzačov, na ich rozhľad, schopnosti a ľudské kvality. Redukcia výberových konaní na aplikovanie encyklopedických vedomostí a technických zručností hrozí redukovaním výkonu spravodlivosti na technicko-úradnícku úroveň.
- Zásadným spôsobom sa zamerať na podporu kariérneho rastu a posilnenia motivácie, aby najlepší z najlepších smerovali na vyššie súdy, a tak sa napomohlo spravodlivé a kvalitné zjednocovanie rozhodovania.
- Zvážiť vyčlenenie justičného personálu zo štátnej služby, aby došlo k potrebnému oddeleniu od výkonnej moci a zároveň k posilneniu motivácie pre výkon tejto verejnej služby.

Z praktického hľadiska mi dovoľte navrhnúť, aby za účelom podrobného rozpracovania vznikla v rámci riadnej medziinštitucionálnej spolupráce vhodná pracovná platforma, zastrešená Súdnou radou SR, v rámci ktorej bude možné podrobne rozpracovať vhodné riešenia v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR, súdmi a ďalšími hlavnými justičnými organizáciami.

Vážený pán predseda,

viem, že túto problematiku vnímate citlivo aj Vy, úprimne verím, že prispejete k tomu, aby sa podarilo naštartovať potrebné procesy, ktoré budú viesť k skutočnej reforme rozvoja ľudských zdrojov v súdnictve.

Úplne na záver mi dovoľte úprimne poďakovať za výbornú kolegiálnu spoluprácu z posledného obdobia, keď som sa s Vami stretával v pozícii ministra spravodlivosti. Ďakujem Vám osobitne za všetku podporu a súčinnosť pri implementácii súdnej mapy.

S úctou,

Vážený pán

Ján Mazák

predseda

Súdna rada SR

Bratislava

Na vedomie:

Kancelária prezidenta SR

Ústavný súd SR

Najvyšší súd SR

Najvyšší správny súd

Generálna prokuratúra SR

Slovenská advokátska komora

Prílohy:

Príloha č. 1: Vyhodnotenie výsledkov, priebehu a skúseností pri realizovaní odborných justičných skúšok v rokoch 2018-2022

Príloha č. 2: odborná justičná skúška /aktuálna právna úprava/

Príloha č. 3: Tabuľka- Súhrnne výsledky OJS 2018_2022

Príloha č. 4: Tabuľka -Test úspešnosti OJS porovnanie grafov